

Program na březen 2009

Večer deskových her

středa 4. března 2009

pořádá Martin a Martin

od 17 do 22 hodin

vstupné: 30 Kč

Přijďte se podívat a zahrát si například nedávné novinky Galaxy trucker, GanXtaz, či Šestiměstí. Určeno pro hráče všech věkových kategorií, jste srdečně zváni.

Proměnné hvězdy – klíč k poznání vesmíru

pondělí 9. března 2009

přednáší ing. Václav Příbík

v 19.00 hodin

vstupné: 40 Kč

Hvězdy nebo hvězdné systémy, které při pozorování ze Země vykazují více či méně pravidelné změny jasnosti, jsou jedinečným zdrojem informací o stavbě a vlastnostech těchto objektů a umožnily nám získat mnoho znalostí v oboru astrofyziky. V přednášce budou ukázány případy proměnných hvězd, jejichž studium významně přispělo k poznání struktury blízkého i vzdáleného vesmíru. Budou také přestaveny objevy extragalaktických nov a raritní proměnné hvězdy, které byly uskutečněny zde ve Zlíně.

Cestopisná přednáška CK Kudrna, Brno: Sokotra – ostrovní perla Indického oceánu

čtvrtek 12. března 2009

přednáší Marie Klementová

v 18 hodin

vstupné: 50 Kč

neboli také „africké Galapágy“. Odlehlý a exotický ostrov, kde byli ještě před pár desetiletími zdejší lidé po milióny let odděleny od světa stejně jako místní rostliny a zvířata - důsledkem toho je velké množství zde žijících endemických druhů. V zelených horách pramení potoky a své šťavnaté pastviny tu mají nomádi z vnitrozemí, kteří stále žijí i v jeskyních. Místa to tu vypadá jako na obrázku z jiné geologické epochy - působivá krajina je porostlá bizarními stromy Dračí krve, okurkovníky, lahovníky. Čekají nás i liduprázdné pláže s bělostným korálovým pískem, rybářské vesničky a průzračné moře.

Večer deskových her

středa 18. března 2009

Martin + Martin

od 17 do 22 hodin

vstupné: 30 Kč

Opět opakování neopakovatelného programu, který je stále stejný, ale přitom pokaždé jiný.

Vernisáž výstavy Daniela Balabána „Lidská komedie“

sobota 21. března 2009

Daniel Balabán

v 17 hodin

vstup volný

Daniel Balabán žije a pracuje v Ostravě. Od roku 1993 zde působí jako vedoucí atelieru malby na Katedře výtvarné tvorby Ostravské univerzity. Je kmenovým autorem galerie Via Art v Praze. Svými díly je zastoupen v Národní galerii v Praze, Galerii hlavního města Prahy, Moravské galerii v Brně, Severomoravské galerii v Ostravě a dalších galeriích. Je zastoupen v soukromých sbírkách významných sběratelů. V současnosti působí jako docent, vedoucí atelieru malby, na Institutu pro umělecká studia Ostravské univerzity. Na hvězdárně budou opět vystaveny k uvidění obrazy, které budou nově vytvořeny právě a jen pro tuto výstavu.

Výstava potrvá do 13. května 2009.

Expedice Mars

pátek 27. března 2009

přednáší Marie Magdaléna Halatová

v 19 hodin

vstupné: 40 Kč

V roce 2004 vyhlásil prezident George W. Bush dlouhodobý plán Vision for Space Exploration, dle kterého se USA připravují vyslat na povrch Marsu pilotovanou loď a na jeho povrch vysadit člověka. Tato cesta vyžaduje velké přípravy nejen techniky, ale i samotných kosmonautů. Projekt Expedice Mars umožnil desetičlenné dětské posádce vyzkoušet si výcvik a samotný let, přesně tak, jak se odehrává ve skutečnosti.

Mladí astronauti z Expedice Mars ve výcvikovém středisku sledují jak bude při výcviku úspěšný jejich kamarád.

Pozvánka pod oblohu

Na začátku března bude **Venuše** zářit za soumraku vysoko nad západním obzorem. V průběhu měsíce ale Venuše z večerní oblohy úplně zmizí. 25. března projde Venuše spodní konjunkcí se Sluncem. V tuto dobu bude na obloze vzdálená od Slunce 8,2°. Pohled na Venuši blíží se ke konjunkci bude po celý měsíc impozantní. Srpkovitý tvar Venuše by dokonce pozorovatelé s velmi ostrým zrakem mohli rozeznat i neozbrojeným okem. Při konjunkci navíc projde Venuše severně nad Sluncem a tak bude planeta v jeden den pozorovatelná na severní polokouli při soumraku i úsvitu. Takto lze Venuši spatřit pouze jednou za osm let.

Saturn září stále s jasností 0,5 magnitud. 8. března dosáhne Saturn opozice. V tento den bude také nejbliže k Zemi a jeho kotouč tedy bude na nějakou dobu největší. Jeho úhlový průměr bude na rovníku 19,8". Saturnovy prstence svírají s rovinou oběhu úhel zhruba 3° a stále se rozvírají.

Jupiter bude půl hodiny před východem Slunce 7° nad obzorem. Postupně bude zapadat stále později a 31. března bude ve stejnou dobu už 15° nad obzorem.

Merkur a Mars vystoupí nad obzor společně (vzdálení pouze 0,7°) krátce před úsvitem. Půl hodiny před východem Slunce ale budou teprve pár stupňů nad obzorem. I při jasnostech 0 a 1,2 magnitud ale budete pro jejich pozorování potřebovat dalekohled. V průběhu měsíce se Merkur od Marsu oddělí a bude se více a více propadat do záře Slunce až nakonec 31. března dosáhne horní konjunkce se Sluncem.

Neptun dosáhne 5. března konjunkce s Merkurem a 8. března s Marsem. Pro pozorování Neptunu s jasností 8 magnitud tak nízko nad obzorem ale bude potřeba větší dalekohled.

Uran projde 13. března konjunkcí se Sluncem a nebude po celý měsíc vůbec viditelný.

20. března v 12:44 SEČ nastane jarní rovnodennost. Na severní polokouli začne jaro na jižní polokouli začne podzim.

Měsíc bude v první čtvrti 4. března, v úplňku 11. března, v poslední čtvrti 18. března a v novu bude 29. března. Nejpůsobivější pohled na Měsíc je, jako každý měsíc, v první a poslední čtvrti, kdy stíny vrhající krátery a pohoří vypadají obzvláště plasticky. Při pozorování jiných objektů na noční obloze je ale nevhodnější vybrat si noc, kdy světlo Měsíce neruší, tedy kolem novu.

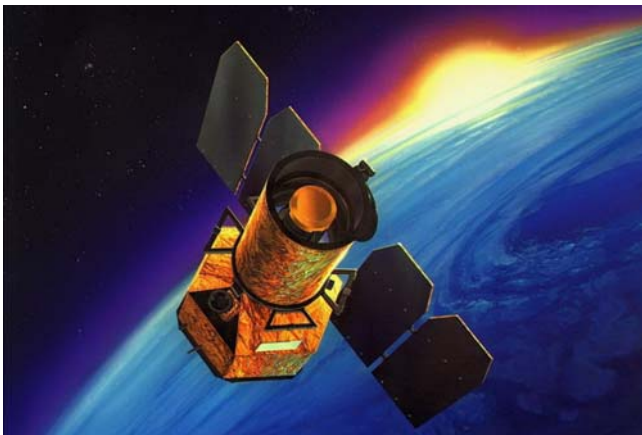
Pozorování noční oblohy se konají v březnu vždy v pondělí, středu a pátek, začátky v 19:00 hodin.

Nebude-li počasí přát, nabízíme prohlídku hvězdárny, astronomické techniky a instalovaných výstav.

vstupné: dospělí 30 Kč, děti 15 Kč

Ultrafialové nebe

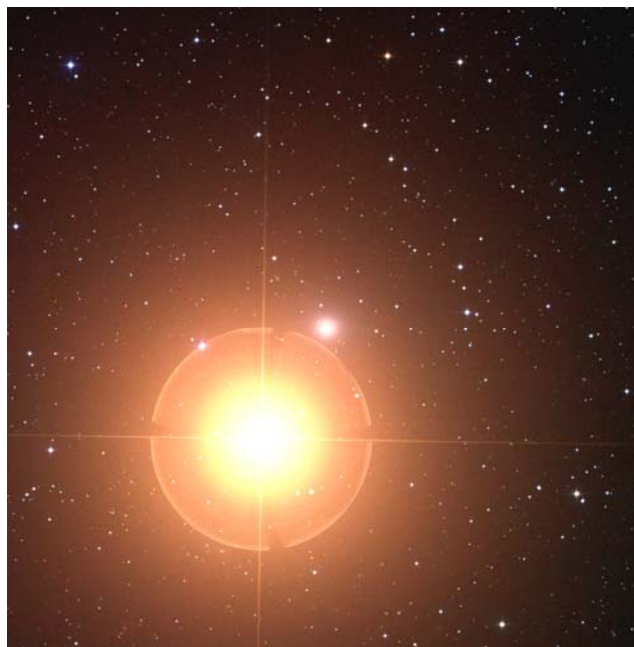
Ultrafialová astronomie je velmi mladý obor, který se rozvinul teprve díky dalekohledům umístěným mimo atmosféru Země. GALEX (The Galaxy Evolution Explorer) je kosmický dalekohled NASA určený ke studiu galaxií v UV oboru.

GALEX byl vynesena na oběžnou dráhu v roce 2003. Data získaná observatoří GALEX pomáhají porozumět vývoji galaxií, a to až do počátečních stádií koncentrace plynu a formování hvězd, kdy se galaktické struktury teprve začínají utvářet. Vidíme tak počátky vzniku stavebních prvků galaxií a hvězdných struktur, které mohou být v jiných oborech spektra rozlišitelné až mnohem později. Hlavním přístrojem observatoře je cassegrainův dalekohled o průměru primárního zrcadla 50 cm. Dalekohled má velmi široké zorné pole – zobrazí oblast o průměru 1,2°. Pracuje v FUV pásmu (1350 ÷ 1750Å) a NUV pásmu (1750 ÷ 2800Å) s rozlišením 6 ÷ 8 úhlových sekund. Observatoř také pracuje v režimu s rozlišením 1 úhlové sekundy pro astrometrii a UV záření kosmického pozadí.

Srovnání obrazu galaxie v UV a ve viditelném oboru. Na obrázcích vpravo je patrný přínos zobrazení v UV oboru pro doplnění našich znalostí o vesmíru. Galaxie „Mirachův duch“ je zobrazena na horním snímku ve viditelném světle a na snímku dole v UV. Obě zobrazení oblasti jsou shodná. Galaxie nese označení NGC 404 a na horním snímku je vidět jen jako mlhavá skvrnka nad hvězdou Mirach ve středu obrázku. Mirach je červený obr, který většinu světla vyzáří ve viditelném oboru. NGC 404 vděčí za svoji přezdívku poloze v přezářeném zákrytu červené obří hvězdy. Když ale galaxii zobrazíme v ultrafialové oblasti, přezářením hvězdy pomine a kolem centrální galaktické oblasti se objeví slabý prstenec galaktických ramen. Namodralý prstenec je plný mladých modrých hvězd. Je to překvapující, NGC 404 byla dosud považována za strukturu, která již dožila, a nové hvězdy zde už nevznikají.

Podle: <http://www.jpl.nasa.gov/media/galex-122104/visuals.html>
Podrobněji na http://www.aldebaran.cz/bulletin/2009_11_gal.php

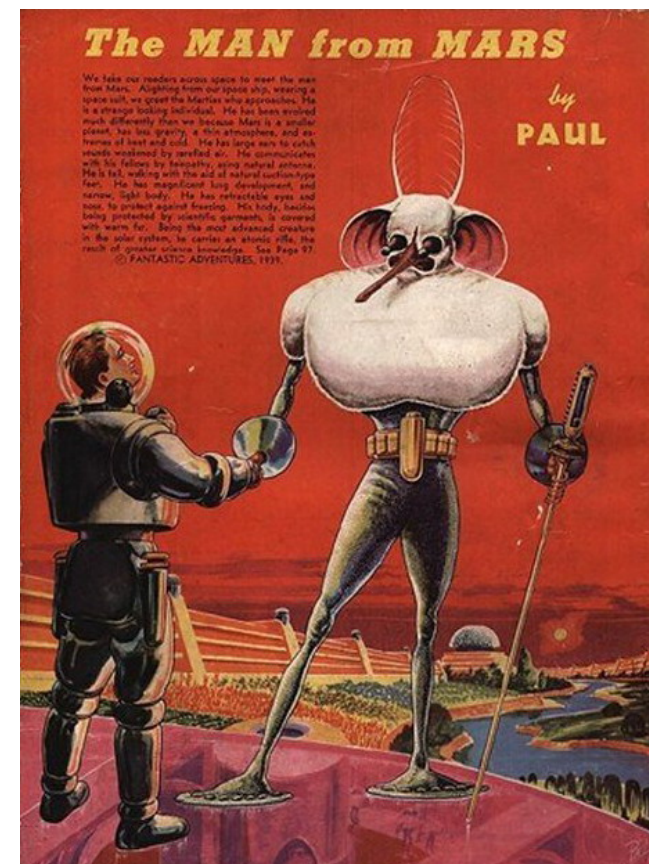
Vydává Hvězdárna Zlín – Zlínská astronomická společnost,
Lesní čtvrť III / 5443, 760 01 Zlín, www.zas.cz

telefon pro podávání informací a objednávání akcí: 732 804 937

telefon do budovy: 736 734 511

Připravili Petr Cagaš a Ivan Havlíček

Zlínská astronomická společnost Hvězdárna Zlín

BŘEZEN 2009

www.zas.cz

